

WELAT VERROJ

Ziwan nasname yo, ziwan rûmet o... Pêveka Azadiya Welatî ya, belaş a. 9-7-2012 Hewtane HÛMARE: 9 E-mail: welatverroj@gmail.com

Mîtingê Azadiyî rê tayn mendo

Mîtingo ke do qederê kurdan belî bikero 14 Temmuze de do Meydanê Îstasyona Amedî de bi vengdayişê KCD û BDPyî bêro viraştîş û tecrîdo ke Serekê PKK Abdullah Ocalanî şermezar bikerê

KURDÎY DO AZADIYA XO BIWAZÊ

Rayîrberê KCD û BDP anê ziwan ke, do kurdîy mîtingî de mafê xo yê fermî, birateyî û aştiya Tirkîyayî biwazê. Hetê bînî de zî, do biwazê ke Serekê PKKeyî Abdullah Ocalan bêro azadkerdiş, probelemê kurdan û tirkan hina rew û lez hal bibo û sey biratey pêhet de biciwîyî...

WA OPERASYONÎ VINDERÊ

Goreyo ke rayîrberî kombiyayişanê taxan de anê ziwan, do şar rayîrberanê tirkan ra biwazo ke, operasyonê sîyasî û leşkerîyî ke kurdan ser o benî, heme bêrê vindertiş û gama pêameyişê bêro eştîş ke gonîya ciwanan nêrişîyo û wa heme girotoxê sîyasî serbest berê veradayiş...

HEME CAYAN RA DO BÊRÊ AMED

Armancê mîtingî, waştîşê kurdan, hem rayîrberê Tirkîya û hem zî yê dinyayî bi çimanê xo bivînê û mafê kurdan dinyayî de bi fermî bêro qebûlkerdiş o. Pawiyeno ke teberê Amedî de meymanî do teberê Amedî Meydan Îstasyonî û waştîşê ke kurdan geş kenô û... RÛPEL - 4

'Ma bêmekema înfaz kerdî'

Fîruza Zugurî bi des serran o ke têkoşîna şarê xo de bi hawayê aktîf ca gena. Malbata aye ra bi desan kesan cuyê xo têkoşîna azadiyî de vinî kerd û zextan ra remayî ya zî şiyê koyan. Zugurî ard vîr ke, keyna xo zextên deletî ra eşrawita Ewropayî. Malbate ra zaf kesîy bêmekema înfaz kerdêy û mecbûrey ra dewe terik-nay û amey Amedî de bi ca biyê. Feqet rayna zî rehet nêverdayê û hima zî zextîy ay sero estê... RÛPEL - 3

Osman Sebrî evîndarê ziwanî yo

Osman Sebrî, di serra 1905'î de dewa Narinciye de ameyo dinya. Narinciye girêdayeya qezaya Koliye (Kahta) ya Semsûrî (Adiyamanî) ya, Piyê ey Sebrî Axa, Pîlê eşîra Mirdêsîyan bi. Eşîra înan wayîrê zaf dewan bî. Piyê Osman Sebrîyî hima o des serre bi şî rehmet. Badê mergê piyê ey; datê ey Şikrî, Osman Sebrîyî rê wayîr vejîyeno, ey dano wendişî de kovara Haware û Ronahiye yena weşanayeîş... RÛPEL - 6

Mîting do qedera kurdan tayn biko

*Ney rojanê ke kurdî tede
ravêrenê yew deqê ey zî tarixî yo.*

Kurdan heta na game, çiçi girotê se, bi keda lepanê xo, araqê çareyê xo girotê xo destan. Kesê an zî dewlete ke bi weşey mafê kurdan nêdayê înan, kurdan bi têkoşîna xo, zor dayo û mafê xo girotê. Kurdîy no çiy weş fam kerdo ke, 14 temmuze de wazenê ke çalakîyêke tarixî virazê.

Hinî asseno ke KCD û BDP, xo û şarê kurdan amadeyê finalî kenêy û azmûna Mîtinga Azadiyî viraşîşê. Rayîrberîy wazenê ke heme kiştan ra, kurdî bizanê ke, no mîting merdiş an zî, zîldayîşê azadiya kurdan û sere de zî, azadiya Serekê PKK Abdullah Ocalanî yo.

Tecrîd û zextan rê paydos

Şarê kurdan Mîtingo ke 14 temmuze ya Meydana Îstasyonî de bêro viraştîş de, goreya rayîrberan do heme kiştan ra zextêy ke kurdan ser o "tecrîdo ke Serekê PKKeyî Abdullah Ocalanî ser o û giroteyanê sîyasî ser o wedarê ra, rojnamegerêy girote û dawa 'KCK' ra kesêke girotî dekerdî zîndanazad bibê ra, politikayê gemarinê yê qirkerdîşê ziwan, kultur û nixên kurdan ser o wedarê ra, verê asimilasyonî de qabê ke ziwanê kurdî bibo fermî ra, kurdîy heme bajaran ra do bêrê Amedî û waştîşê xo yê çorîn bi qanûn biwazê.

Armanca kurdan, no Mîtingê Azadiyî, do toximê ke bi des serran ameyî eştîş, bido zîldayene yo. Heta peynîya serrî do pelan neweyan abikero û ey ra pey zî, kurdîy bi çalakî û vindertişê xo yê civatî miyan de, zîldayeyî aw bido yo.

Qedarê kurdan mîting o!

Çimê dinyayî do kurdan ser o bi teybet zî Amedî ser o de bibo, ze rojê qederê kurdan mojnênê. Çimkî kurdan zaf anto û nêwazenê ke ney ra pey, dejayayîşan, zextan, işkenceyan, tecridan, asimilasyonan rê ri bi ri bimanî. Bi mîtingî, kurdîy kamîyeya xo, estîbiyayîşê xo, nasnameyê xo û heme çiyê xo daha weş bişinasnê û bidê dinya qebûlkerdiş ke, heme mafanê xo bi qanûn bigerê.

KCD û BDP veng danê kurdan yê ke, Tirkîyayî de û yê ke dinyayî de yê, wa bêrê beşdarê ney mîtingî bibê. Mafdar ê, çimkî kurd hinê nêwazenê wîrdî kiştan ra gonî birîşîyo. Nêwazenê ke; bêaremeş de bimanê, bêqanûney de biciwîyî, bê ziwanê may gedanê xo bidî wendiş, peynî de zî wazenê ke, bi nasnameyê xo kurd û kurdeyar biciwîyî û hinî aver şêrê gedeyanê xo biresnê.

Konferansê Kirmackî ser o

Xora armancê nê konferansî zî tesbîtkerdişê problemanê kirmackî û tesbîtkerdişê çareyê nê probleman bi. Reyna, mi gore no konferans, heme problemanê kirmackî tesbîtkerdişê nêkerd

MEHMÛD NÊŞITE

TZP-Kurdî” Çewlîg de, rojanê 30.06.2012-01.07.2012 de lehçeya kurdî ya kirmackî (zazakî) ser o konferansêk virast. Zaf cayan ra ziwanzanê kirmackî beşdarê nê konferansî bîyî. Babetê konferansî yê ke ser o munaqêşe bîyî zafane, babetê gramerî û rastnuştîşê kirmackî bî.

No konferans, konferanso yewin o ke kirmackî ser o virazîyeno. Her çalakî û organizasîyonê neweyan de zaf tay kêmanî virazîyenê. Hem hetê organizasîyonî (şeklî) ra hem zî hetê teorî ra tayê kêmanîyê nê konferansî bibê zî mi gore zaf çiyê muhîmî vejîyê orte û tayê problemê rastnuştîşî û çareyê nê probleman tesbîtkerdişê.

Xora armancê nê konferansî zî tesbîtkerdişê problemanê kirmackî û tesbîtkerdişê çareyê nê probleman bi. Reyna, mi gore no konferans, heme problemanê kirmackî tesbîtkerdişê nêkerd, labelê tayê problemê muhîmî zî tesbîtkerdişê.

kerdî. Heme probleman ra çare nêdî, labelê tayê probleman ra zî çare dî.

Ez wazena verê çend çiyê ke mi muhîm diyê û mi tesbîtkerdişê inan pêşkêşê şima bikerî. Nê çî heme zî derheqê rastnuştî de yî. Bêguman tayê babetê bînan ser o zî munaqêşeyî virazîyê û meylê delegasîyonê konferansî belî bi. **Sey:**

1- Kirmackî (zaza/kird/dimilî) kurd ê.

2- Kirmackî (zazakî/kirdkî/dimilkî) lehçeya kurdî ya.

3- Alfabe Celadet Bedirxanî ya ke kurmanckî şuxulnenî ma do seba kirmackî zî bişuxulnê.

Nê tesbîtkerdişê bê munaqêşe ameyê qebulkerdişê. Bê nê tesbîtkerdişê derheqê rastnuştîşî de zî tayê çiyê zaf muhîmî tesbîtkerdişê û goreyê mi delegasîyonî hetê qebulkerdişê ra meylê xo nawit.

1- Îzafê de şaşnuştîşê herfa “y”yî tesbîtkerdişê. Rastnuştîşê îzafê de cayê na herfa “y”yî esta-çin a û senî nusîyena mi gore ame fehmkerdîş.

2- Zafhûmarî de rolê suffiksê “-î” yî û zafhûmarî de rastnuştîşê nê suffiksî ame diyarkerdiş. Reyna zafhûmarî de rastnuştîşê herfa “y”yî ame munaqêşe kerdiş û şaş şuxulnayîşê na herfe goreyê min îzeh bî.

3- Qayde û quralê virastîşê çekuyan dergûdila munaqêşe bi. Mi gore îzehetê na babete de delegasîyon îqna bi. Kesê ke çekuyan virazenê, ganî, ziwanzanê “Hînt Ewropa” ra îstîfa de bikerî, suffiks û prefiksê kirmackî û etimolojîya çekuyan bizanê.

4- Kirmackî karê pasîfî senî senî nusîyênî îzeh bî.

Bêguman nê babetan ra teber tayê babetê bînan ser o zî munaqêşe virazîya. La çiyê ke mi tesbîtkerdişê muhîm diyê nê çiyî bî.

Eke çiyê ke ameyê munaqêşekerdişê sey yew çime bêro arşivkerdişê zaf rind beno. Kesê ke biwazê do bieskî sey çime tera îstîfade bikerî.

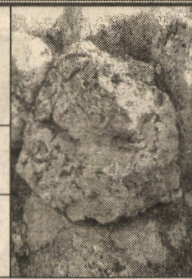
Esas tesîrê nê konferansî do nika ra pey belî (kifş) bibo. Embazê ke nusênê çendêk goşê xo şanayê nê konferansî, çendêk nê konferansî ra bawer bîyê nuştîşê inan de do belî bibo.

Eke no konferans fikrêumumîya rê rayberî nêkero û zafane zî nuştîşê kirmackî nê perspektîfê konferansî ra ders nêgêrî û goreyê tercîhê konferansî qelema xo nêxebetîni qîymetê nê konferansî nêmaneno!

Sadax

Xoser Welat

xoserwelat@gmail.com

Her çiyê kokê xo ser ro

Di maberê hîrisê Hezîrane û yewê Temûze de, bi hemkarîya KCD û TZPKurdî, di bajarê Çewlîge de Konferansa zarawayê Kirmackîye amî darvîstîşê. Zerre û teberê welatî ra kesêy ke, di wareyê kirmackîye de wayir vatîş û angaştan (îdiayan) ê, beşdar bibîyî. Di konferansa de, bi heşt ronîştîşan gelêke mijar û nîqaşêy erjîyayey amey kerdiş.

Him bi asta kom û kesayetêy çiyayan, him bi asta nîqaş û rexneyan û him zî bi wateda- rîya cayî, bi raştî konferansêka dîrokî bî. Di şarîstanê Çewlîge de bidarvîstîşê na konferansa, bi serreyê xo wateyêko çîya be. Yewin dore bî ke, kes û dormayêy çiyayan di derbarê zarawayê kirmackîye de, fikrêy xo ardîy zîwan. Persgirayêy kirmackîye, bi awayêko eşkera vejîyay orte û rewşa kirmackîye tay bo zî kifş bî.

Bi hezarîy seran o ke, bi zarawayê kirmackîye nûştîş çîn bîyo. Zarawa bi awayêko fekîn, ameyo heta na roje. Yeno zanayîş ke, vajîyayîşo fekîn, hember bandorêy teberînan zaf qels o. Na rewşe, tenê seba kirmackî nê seba heme zîwan û zarawayan derbasdar a. Di ravêreyîya bi hezarîy seran de, fek û bikarardîşêy çîyay virazyayê. Di no derbar de rewşa zarawayê kirmackîye, zafêrî têtewer a.

Gere ma biryarêke bidê. Zîwan seba kam î? Seba kesêy ke ewro vajîyenê yan seba ameyî? Seba ewroî yan seba domanan û pergaleka perwerdeyîye? Ferasetê kirmackîya gramerîke zehmet a, şarê ma fam nêkeno, heta cayêke raşt o. Labelê ma zanênê ke, kirmackîya ke ewro yena vajîyayîş zî, kirmackîyêka bê ray û raybaze ya. Xora rewşa kirmackîya ewroîne, nê samedî ra nîya? Gelo qeydey tenê zîwan zehmet kenê? Xora qeydey heme çîyan, qasêke zehmet nêkenê?

Xetereyêka girde zî, kes û dormayêy ke di derbarê kirmackîye de qisey kenê, gramerê zîwanê kurdî ra hayîdar nîyê. Zîwanîy bi qeydeyanê xo yewbînîy ra çîya benê. Çiyêy ke zîwan kenê zîwan qeydeyêy zîwanî yê.

Senî ke reh û kokêy şaran, zîwan û çandê şaran ê, senî ke her vaş ro ser kokê xo hêşîn beno, her zîwan zî tenê qeydeyanê xo ser ro şikeno sereraşt bibo. Di miyanê hende form û fekêy çiyayan de sereraştbiyîşê kirmackî, tenê bi qeydeyanê zîwanê kurdî pêkan o. Fek û formîy dewlemendîya zarawayî yê. Labelê gere formêko hembarr yê nuştîşî zî est bo. Tu zîwan yan zî zarawayêke, bê formê nuştîşî nêşikeno estbiyîşê xo bidomno.

HÎKMET ÇALAGAN

Serranê 1990an de min kurmanckî nê-zanayêne. Zîwanê min kirmackî yo. O wext hema hema qet kurmanckî nê-zanayêne. Badê hêdî hêdî ez qiseykerdiş û wendîş û nûştîşê kurmanckî mûsaya. Mûsayîşê min a kurmanckî de cayê rojnameyê Azadîya Welatî zaf muhîm o. Ez vajîyaya ke min kurmanckîya xo ya zaferî bi sayey Azadîya Welatî aver berd. Ez nê pratîkê xo de zana ke seba mûsayîş û averberdişê zîwanî de cayê rojnameyan çiqas muhîm o. Ez wîni bawer kena ke, zaferî şarê kurdan zî bi rayîrê Azadîya Welatî wendîş û nûştîşî de kurdî mûsayî.

Ez çîrê qala naye kena? 15 Gulane 2012 de rojnameyê Azadîya Welatî dest pêkerd û her hewte de reyêk bi kirmackî rojnameyê “VERROJ”î vejîyeno. No seba zarawayê kirmackî rê çiyêdo zaf muhîm o. Azadîya Welatî xora her rojî ca dayêne rîpelêk kirmackî. Labelê rojnameyê verroj gamêda çîya ya. Na game tarîxê kirmackî de do cayêdo zaf muhîm bigêro. Ez heme xebatkaranê Azadîya Welatî û yê ke keda xo kerdo.

Gere merdim keda gruba vateyî qet xo vîr ra nêkero. Na grube, tarîxê zarawayê kirmackî de cayêdo zaf muhîm

Verroj ti bi xeyr ameyî

girewto. Serra 1996 ra heta nika Gruba Vateyî xebatêda zaf muhîm ana ca. Ez bi xo na grube 1996’ê ra tepîya her tim teqîp kena. Min zîwanê xo bi seya na grube 1996î ra tepîya bonder kerd, wend û nûşt. Goreyê min cayê Celadet Bedirxanî zarawayê kurmanckî de çî yo, cayê Gruba Vateyî zî zarawayê kirmackî de o yo. Beno ke kamanîya na grube zaf bî zî. La nê kamanîyî cayê xebata na grube ya tarîxî kirmackî de kem nêkena. Merdim gere heqê na grube her tim bido û qet xo vîr ra nêkero. Tarîxê zarawayê kirmackî de pey Gruba Vateyî ra, gama muhîm a diyêne rojnameyê Verroj a. Beno ke kamanîya nê rojnameyî zî zaf bî. Labelê nê kamanîyî, cayê nê rojnameyî keym nêkeno. Do tarîx nîşan bido ke, na game senî game ya!

Gereyî ma gere her tim Gruba Vateyî, û rojnameyê Verrojî (weşanê kirmackî yê bîni zî) yewbînî ra hetkarî bikerî. Encax wîna kirmackî aver şoro û biba zîwanê nuştîşî û standart. Wîni

aseno ke Verroj, Xebatanê Gruba Vateyî ra zaf hêz gêno. Gere Gruba Vateyî zî rojnameyê Verrojî ra hêz bigêro. Goreyo ke ez taqîp kena hinî mabênê nuştîşê Verroj û Gruba Vateyî de tenê farq estî. Gere hêdî hêdî nêzdîyê yewbînan bibî ke nuştîşî de standart bivejîyo miyan. Rast o, beno ke no tenê wext bigêro. La gere her tim seba na mesela baldarî bibo.

Kam seba zarawayê kirmackî no wextî de kar bikero, no kar karêdo zaf pîroz o. Qijkek beno, pîl beno gere merdim heme karan pîroz bivîno. Rojnameyê Verrojî, miyanê nê desên hepîxaneyî de sek tincê roşnîya xo de serê ma ro. Ma her hewte bi çar çîman pabeyê na tincî de bivînderime. Ma do bivanime, xo aver biberime û tehmê zîwanê xo bigêrime. Her kes wa Verrojî biwano û roşnîya verrojî ra meh rum nêmano. Ez hêvî kena ke şarê ma verrojî hem biwano hem zî bido wendene. Verroj ti bi xeyr ameyî!

*Hepîxaneyê F yî yê Bolu

Dewlete bêmehekema qetil kerdî

Nesrîn ORAK - AMED

Qezaya Amedî Yenîşehîrî de Fîruze Zugurlî (42) bi 8 heb gedeyê xo, cuyayîşê xo dewam kena. Ancax dewlete, ino keyê rehet nêverdana. Çimkî demao vîyarê de, zaf dej dayo antiş. Nika zî cuyayîşê Fîruze Zugurlî, zaf zehmetî de vêreno. Fîruze Zugurlî, derdê xo, rojnemeyê ma ra vat.

Tarîxê 1984 de, zaf eştê keyê înan ser. Tehamulê êrîşan nêkerdê û keyê xo ardê Amed. Ancax bê dewa xo nêşkiyay vinderê û zimistanan Amedî de mendnî, amnanan zî şîynî dewa Fîsî.

Polêsan bajar de, leşkeran zî dewe de rehet nêdaynê înan. Yew ray ez ameyîşê leşkeran ra zaf tersaya.

Çimkî keyê înan û heme çiyê înan veşnayê û Zugurlî wina vat: "Ez û gedey, ma tena keye de bîy. Ancax yew leşker vat ke " ma înan heme bikişî." Ez zaf terseye, feqet komûtanê ey zî vat ke; "nêbeno, gedey estêy ma qarîşê înan nêbî."

'Her wext eştnî keyî ser'

Fîruze Zugurlî, qezaya Amedî ya Licê ra ya. Tarîxê 1984î de, deşta Fîsî ra ameyê Amed û cuyayîşê xo dewam kerd. Encax her wext polêsan eştnî keyê înan ser û nêrehetîy kerdnî.

Zugurlî wina dewam kerd: "2 birayî mi şîy ko. Yew birayê min zî zîndanî de yo. Demo ke birayî mi Ferzende Zugurlî, girot binçiman, polêsan cilê sîvîlan daybî xora, biraye mi berd zîndan. Ancax ma 3 aşmê birayê xo ra xeberêke zî nêgirotbî. 2 serrî zîndan de mend, zaf îşkencey ey kerdbîy. Dima biraye mi zîndan ra vejîya, îşkenceyê kê zîndan de ey bîybî, bêtehamuleya nê îşkenceyan ra şî ko."

'Birayê mi gerîla bi'

Zugurlî dewam kerd, "Birayê mino pîl Allattîn Zugurlî zî reyna şîyo ko. Demo ke partîya PKK amebî sazkerdiş, biraye mi zî miyanê nê kesane de bi. Yew roj karê birayê mi Amed de vejîyeno û yeno Amed û yew keye de manenî. Ancax no keye dewletî rê mûxbîrey kerdnî, jahr dekenî zerrîyê werdişê biraye mi û embazê ey Mehmet Dagî û înan. ey keye de qetil kenê."

'Îşkenceyî kerdî piyê mi'

Zugurlî dima ra vat: "Pîye mi Abdurrahman Zugurlî (55) zî memûretey kerdnî. Polêsan basqin kenî cayî karî ey. Pîye mi zî benî dekenî zîndan. 18 rojî îşkence ey kenê. Dima nêweş kewt. Çimkî zîndanî de zaf îşkencey dîybî."

Zugurlî wina dewa kerd: "Îşkenceyî ra dima, cuyayîşê xo vîni kerd. Ez zewejîyaya. 8 hebîy gedey mi bîy.

Mayê kurdan her wext dejayîşê tewr pîl ancenî. Fîruze Zugurlî zî înan ra yew a. Bi desan şehîdê aye estî. Dewlete bêmehekema malbata ay qetil kerda. Dewlete zaf teda malbate kerda. Malbate hewna zî dejayîşê ey serran ancena, rayna zî aşî wazena

'Zilma dewlete dewam keno'

Fîruze Zugurlî semede gedey xo ey vat: Yew gedey xo zî min şîrawut dewî. Çimkî o zî polêsan ra zaf bandor girawt. Yanî ez wazena veng bidî îdarekeran wa ma ra fek vera bidî. Çimkî dema vîyarte ra hetanî nîka ma dewletî ra zaf zehmetî ont û ma hema zî oncenî hîn bes o. Dewlet birayê min heme qetil kerdîy, yew biraye min se-

mede îşkenceyî dewletî ra rema şî Ewropa merdemin rîye dewletî ra nêşkeno bêrê keyê. Yew keyneka min semede zilma dewletî ra, şîy gem keyneme min ya pîl zî, bêşûc nika eştêy zîndanî.

Yanî dewlete ma ra çina wazena? Hînê bes o no zilma dewlete yî. Hetanê çuwext do dewam bikero?

'Zanîngehî de neheqey kerdîy'

Zugurlî ard vîr ke, "Roje ke, Raziye şîna gem, roja mayan bî. Raziye min ra yew xelat zî girot. Yew meleket û yew çerçewa girot, min zî vat: "Raziye ti çi zehmet kerd." Keyna min a pîl zî, Rezan Zugurlî ya (24) şaredariya Baglare de qebat kerdenê û zanîngehî de wendekare pola radyo televizyon wendênê. Hem wendênê û hem zî xebityay

û ewnîya ma hemeyan. Encax Zanîngeha Dicle bêheqî kerd keyna min dibistanî ra eşt. Îdarekerî dibistanî zî vanî: "Dizdeyî bikerenê, qatîley bikerê encax, bi sîyasetî meyrê ma ver." Rezan Zugurlî dibistanî ra vetîy. Yew gedey min zî (15) sere yo polêsan hertim erîş kerdê psikolojîyaya ey xerpeya.

Ema ez hima zî nêxelesyawa. Çimkî hewna zî êrîşî dewam kenî."

Wina dewam kerd: "Yew kêna mi êrîşê dewletî ra remay û şîy ko. Nameyê

keyna min zî Raziye (18) ya. Raziye şîynî lise. Raziye serê sibayî zaf rew, werîşt û vat: "Sinawê mi esto maya mi. Ez ewro rew şîna dibistan. Lew nay birayê

Mi rê zî dawa akerde

Zugurlî peynîya xeberdayîşê xo de vat, "Mi 14 serre ya mi dewlete sifteyî Licê de şînasna û hetanî nîka mizaf dewletî ra ont sifteyî biraye mi heme qetil kerdî. Nika zî gedeyê mi ez hînê nêşkena tahamulî îşkenceyî dewlet bikera. Semede dewlete ez her dem keyê xo bedilnena.

Çimkî keyî kenî ezber û hertim êrîş kenî. Heme kesî qetil kerdî, nika rêz ameya mi dewlete mi ra zî dewa yî sûc akerde, yew roj rojnamegerî ROJ TV ameyî keyê ma û mi zî weneyî birayî xo û ê piye xo mojnayî rojnamegeran û înan zî qeyid kerd.

Dewlete bi ma ra vat ke, ti senî ey kesan ra vana şehîdê heme "terorîst" mi zî, ey polêsan ra vat ke, ez sey şîma nêfikiryena û semede ey mi ra zî dewaya sucê akerda. Yanî ez tena menda û nika zî mi zî erzenî zîndan. Hîn bes o. Çimkî dewlete ma bê mehekema înfaz kena.

xo qijî ra, sankî xatir waştênê û şîy. Ma hînê ay ra xeberê nêgirota."

Keyna xo şîrawita Ewropa

Fîruze Zugurlî dewam kerd, "Rezan tena serê xo keye de, xebat kerdnê. Nika kes çîn o alîkarî bidê ma. Keyê ma bi kîra ya. Dewlete heme birayê mi qetil kerdî. Nika bêgedanê mi kes mi het de çîno. Dewlete hewna zî ma rehet nêverdana." Psikolojîyê keynaya mi pîle xeripîya, mi şîrawut Ewropa. Verî birayê xo çimkî polêsan hertim basqin kerdnî keySna mi, zaf nerehet biynê.

Cîranan pers kenî

Fîruzeyî qisey xo yê ke, qala rojanê zor û zehmet kerdnê wina ard ziwan û qedîna: "Gedeyê mino qij zî (4) sere yo. Zextê polêsan ra o zî zaf nerehetey anceno. Psikolojîyê gedey mi qijê zî xeripîya û mi berd neweşxaney mojna doxtorî. Mi ra vat: "No gedê to, psikolojîya ey zaf xesas o zaf dîkat bikerê." Feqet ez se bikera? Çimkî gedeyê mi şînê teber û hertim cîranî ey ra pers kenî, vanî ke, "nê polêsi semede çina hertim êrîşê keyê şîma kenî û nerehet kenî?"

AZADIYA WELAT Zozan Basın - Yayın Adına İmtiyaz Sahibi Menderes ÖNER Yazı İşleri Müdürü İbrahim GÜVENÇ Yönetim Yeri: Diclekent Bulvarı Temiş Apt. Kat:3 No:9 Kayapınar / DİYARBAKIR İdare Tel: 0 (412) 251 38 88. Yayın (Weyan) TEL: 0 (412) 237 48 90-91 Fax: 0 (412) 237 48 89 Baska (ÇAP):	Stenbol: Gün Matbaacılık, Reklam, Film, Basın, Yayın, Tan. San. Tic. Ltd. Şti. Telsizler Mevkii Besyol Mah. Akasya Sok. No: 23/A Küçükçekmece / İSTANBUL Tel: 0 (212) 580 63 81 Edeme: Arslan Güneşyolu Gazetecilik, Matbaacılık, Kağıtçılık Yeni Doğan Mah. 2108 Sok. No:13/A Yüreğir / ADANA Tel: (0322) 346 03 71-72 Genel Dağıtım: Turkuvaz Dağıtım Pazarlama
--	--

Kurdîy xo hedreyê Mîtingê Azadiyî kenî

Mîtingo gird o ke semedê Serekê PKK'yî Abdullah Ocalanî û giroteyanê zindanî azadi bibî û mafê kurdan bêre dayiş, do 14 tirmengi de bêro darfinayiş. Qabê ney heme kurdî, kewtê seferberê miyan ke ey rojî bikerê rojêke azadiyî.

Mîtingê Azadiyî, do 14ê temmuze de meydanê Îstasyona Amedî de bêro viraştîş. KCD, BDP, sazî û dezgey sivil yê Amedî û Tirkîyayî heme xebata ney mîtingî kenê. Goreya xebatêy ke ameyê kerdîş, do heme şaristanê Tirkîyayî ra kesêy ke vanê ez azadî û demokarsî wazena do bêre Amedî û beşdarê Mîtinga Azadiyî bibê.

Rayîrberanê Amedî yê ke Amedî mîtingî ra amede kenê, rewna kewtê xebatan miyan. Anê ziwana ke no mîting, ney rewşî de ko qedere kurdan tayîn bikero.

Qederê kurdan giredayê ney mîtingî
Goreyê rayîrberanê nê mîtingî; qedere kurdan bi ney mîtingî girêdayeyo. No mîting de, ko waştîşê kurdan û azadiya Ocalanî û giroteyan û mafê azadiya kurdan do bêro qirayîş. Heta na game xebatîy, no çarçoveyî de ameyê kerdîş û dewam kenê.

'Heme kesan bêre Îstasyona Amedî'
Rayîrberîy veng danê şarê kurd

heme û tirk yê ke vanê ma demokarsîyî pawenê, beşdarê ney mîtingî bibê: "Ey rojî de lazim o ke heme cadeyê nezdi Meydana Îstasyonî pir bibê. Bi vindertîşê şarê kurdan, lazim o ke mafê kurdan bêro dayene."

Mîtingê 14 temmuze, bi ardimkariya KCD û BDP'yî yeno darfinayiş. Goreya ke yeno vînavîş, şarî miyan de na game ra yew heyecanêko geş û weş aseno.

Mîtingo gird yo ke semedê Serekê PKK'yî Abdullah Ocalanî û giroteyanê zindanî azad bibê û mafê kurdan bêre dayiş ra, do 14 temmuze de Mîtinga Azadiyî bêro viraştîş. Qabê ney heme kurdan kewtê seferberê miyan ke, ey rojî bikerê rojêke azadiyî.

Mîtinga Azadiyî do 14 temmuze de meydanê Îstasyona Amedî de bêro viraştîş. KCD, BDP, sazî û dezgey sivil yê Amedî û Tirkîyayî heme xebata ney mîtingî kenê. Goreya xebatêy ke ameyê kerdîş, do heme şaristanê Tirkîyayî ra kesêy ke vanê ez azadî û demokarsî wazena do bêre Amedî û beşdarê Mîtingê Azadiyî bibê. Rayîrberanê Amedî yê ke Amedî, mîtingî ra amede kenê rewna yo ke kewtê xebatan miyan. Anê ziwana ke, no mîting ney rewşî de qedere kurdan tayîn keno ra zaf muhîm o.

Kurdîy rojanê zaf muhîm ra ravêrenê. Hetê de tecrîdo ke Serekê PKK'yî Abdullah Ocalanî ser o û giroteyanê siyasi ser ro estê, hetê de asimilasyonê ziwane maye ser ro, hetê de operasyonê siyasi yê bin banê 'KCK'yî de, hetê de operasyonê dijî PKK'yî koyan dewam kenê. Hetê de girotişê rojnamegeran, siyasetmedaran, roşnivîran, sazî û dezgeyanê kurdan û tirkîyan yê ke vanê ma demokarsîyê, hetê bîni de zî politikayê înkâr, îmhâ, asimilasyonê bawerî, kultur, nîrxê civatî û qirkerdişê kurdan, bi heme hawayan dom kenê.

No hawayî ra kurdî vanê bivînderî ez ney hawayî qebûl nêkena. Û kurdî vanê: "Lazim o mafê kurdan û di şexşê Ocalanî de azadiya kurdan gere bêro dayene. Heta ke azadî pêk nêyero do çalakîy dom bikerê."

Qederê kurdan giredayeyê mîtingî

Heme rayîrberêy kurdan yê Tirkîyayî û teberî de semedo ke mîting bireso armanca xo xebatan kenê. Goreya rayîrberê ke xebata Mîtinga Azadiyî kenê, taxan de kombiyayîşan kenê. Anê ziwana ke, qedere kurdan bi ney mîtingî ra girê-

dayeyo. Waştîşê kurdan yê azadiya Ocalanî û giroteyan û mafê azadiya kurdan do bêro qirayîş. Heta na game xebatîy ne çarçoveyî de ameyê kerdîş û dewam kenê.

Rayîrberêy ke amadekareya Mîtinga Azadiyî kenê, her firsetî de, veng danê şarê kurdan û şarê tirkîyan yê ke vanê ma demokarsîyî pawenê û wazene ke heme kesîy bajarane xo ra rojê verî bikûre rayîr û roja 14 temmuze de Amedî de beşdarê Mîtinga Azadiyî bibê û wina vanê: "Ey rojî de lazim o ke heme cadeyê Amedî yê nezdi Meydana Îstasyonî pir bibê. Bi vindertîşê şarê kurdan, lazim o ke mesajêke xurt bidîyo Tirkîyayî û dewletanê dinyayî. Lazim o ke mafê kurdan semedo bêro dayene, semedo ke heme waştîşê kurdan bibê bîrî ca, ma veng danê heme şarê kurdan ke wa beşdarê nê mîtingî bibê."

KCD û BDP xebate geş kerd

Mîtingê ke bi nameyê KCD û BDP'yî do bêro viraştîş, semedê ke bireso armanca xo heme Tirkîyayî de şaristan bi şaristan gure û karî mîtingî kenê. Semedê astengî ke beno ke vejyê û bivejê hemeyan berteraf bikerê ke mîting serkewte ravêro ra bi rojan o ke xebatan kenê. Anê ziwana ke no roj do bibo rojêke tarîxî ya kurdan. Bi ney hêstî kewtê xebatan miyan û sere de tecrîdî ravane nê û mafê kurdan û azadiya kurdan wazene.

Şaristanî xebate kenê

Goreya ke yeno vînavîş, sere de Amed, Stenbol, Enqere, İzmir, Edene û şaristanê bînan û yew bi yew qezayê înan de xebata Mîtingê Azadiyî yeno kerdîş. Hinî aseno ke şarê kurdan muhîmeya roja 14 temmuze fam kerd. Çimkî goreya rayîrberîyan, do no roj zey çilayê do roşnî bido heme Tirkîyayî û sere de zî kurdan

Ney semedî ra hewce ke keno ke, heme kesêy ke demokarsî û azadiy wazene beşdarê nê mîtingî bibî.

KCK: 200 ra zafêr leşkerî kişyayê

Rayîrberêy KCK'yî Duran Kalkanî, daxûyaneya xo ya dergî de, ard ziwana ke, menga gulani ra hetanê peyniya menga hezîrane, 200 leşkeran ra zêdêr leşkerê pereyênî, ameyê kişîş û wina dewam kerd: "Dewleta Tirkîya zahîyatê xo nimnena. Çimkî nêwazena ke, hetê dinyayî ra nêvajîyo ke, PKK'yî zaf leşkerê tirkîyan kişîş. Ney semedî ra, qabê ke zahîyat belî nêko, cenazeyê leşkeran morgana de, dayê vindertîş. Pê-pey ra danê malbatan û înan ra wazene ke, merasîm nêvirazê ke, dewletî qijekek nêfînê."

Kalkan: "Armanca ma aşî ya.

Zaf rayan ma tena û yew het ra adîrbirmayîş dayo destpêkerdiş, ema heme adîrbirmayîşan de xapînayîş vejîyayo. Na game zî wazene ke çîyêke wina bikerê."

Kalkanî wina dewam kerd: "Semedê gonî rijyayîşî AKPyî ra teber, kes an zî partîyê nîyî. Çimkî sere ra heta ewro bê şer çîyêke fekê aye ra nêvejyayo. Plan û projeyêke aye ya qabê aşîya biratîy, kurdan ra çîy nêaseno. Esasê xo, xapeynayîşî ser o avan kerd." Kalkanî wina ard ziwana ke bi ney siyasetê gemarinî, wazene ke Tirkîyayî bikerê qaosî miyan û guynîya ciwanan birinjê.

Dadgehîy qîmê kurdan nêkenê!

Mistefa ŞAHİN - ENQERE

Cayo ke îradeyê şarî tedê tecelî beno yanê Meclîsa TBMM de, se bi? Mec-lîsa ya herî gird, Meclîsa Miletî, gir-dîya xo mojna, him zî çend hetê ra mojna! Şarê Tirkîya pê na sehneya weş firîyê, taye biweşîyê xora şîyê hina haye nêbîyî! Ca, mukemel bi.

Wekîlê ke hetê serêkî partîyan we-çîyê AKP-CHP-MHP penîya mase si-mitkinanê de sere palkursîyan de yew-yew rawerîştî pay, palkursîyê post xezalanî rindikanî ser, sey qermurîyan lez-lez rêz bîy. Werzay rep û tep, pal bi pal verê xo day kursîyan û şîy û qelibîyê yewbînan. Tam yew curcuna bi.

Meclîs kewt tê mîyan

Merdîmê taxim sîya, seg cuwenî ser ra gerîyayenê, yewbîni berdîy û ardîy. Qirawata sûr û îşlîgo biresî-manê sipî sero aşm û estare û qirmîçî-kîyay. Wa kincî sare xo biwerî, taye mendbî ampula sipî biteqo, nê tarî de bimanê. 'Reyna hezar şikir tarî de nê-mendî! Şikir ke paskil û nujîkê serr rut û qijêksipîyan ra gûnî nêrijîya.'

Dewlet gore sitratejîya xo peyvir dabi partîyan. Wekîlan îta de rola xo kaykerdnî.

Na kay her roj newe ra sehne bena. Her roj eynî nêgar, hedî hewê kurdan pê nê kayanî nena. O ke kurd zanê, nê sîyasî partî tîya de verêvazdanî kenî.

TBMM, bîyo-nêbîyo qabê kurdan, dadgehan awan keno û înan sûcdar keno. Bê ney gureyê, sewbîna gureyê ey çîn o. Her nameyê dadgehî ke îflas kerd, nameyêko bîn pana. Ê zî zanê ke kurdî mafdarêy û do heqê xo bigêrî

No verêvazdanî seba iqtîdarbîyayîş nîyo, seba qirkerdîşî sîyasî yê kurdan o.

Kurdî zanê, dewleta xorî û partîyê ey pêameyê, no pirodayîş teqtîq o. O ke sûcdarî kurd ê. No rid ra hemê sit-ratejîya dewlete, kurdan sero ya. Aye ra bi henzeran sîyasetmedar, roşnîr, rojnameger, parîzer, mamosta û wen-dekarê kurdan, eştê zîndan. Aye ra yo qapasîteyê zîndan se ra disey pîr

bîyê, êdî ca nêmendî. Aye ra yo hepsî îşyan kenê. No rid ra hina koyan ser ciwanê Tirkîya fek ro herdî benî, mî-remî.

Meclîsê de perodayîş zêde ya

Hemê karigerîyê Meclîsa Gird ya Miletê de çi hef ke, ey xapînayîşî sero yo. Şarê Tirkîya xapînenî. Xebata er-cîyaye û rast nêkenî.

Her eynî her o cilî bedîlînenê

1925 de seba îdamî rêveberanê kurdan, qaybê surgûn û qirkerdîşî kur-dan, Mehkemeya Îstîklalî ronîya. 1970 ra pey herînde inî de, bi Mehke-meya Siki Yonetîmî, qetl û qital kerd. Ciwanî daliqnay, dewî veşnay.

Reyna tîya de surgûnbîyayîş, aqu-betî kurdan bi. Badê nê mehkeme ra Mehkemeya Ewlehî ya Mîlî ronîyaya. Na zî mîsyona xo caard. Na zî êdî zederê deşîfre bî.

Herînda naye de zî Mehkemeya Taybet ronîyaya. Wezîrî hukûmatî, derheqe nê mehkeme de vat ke; 'hedî ra vejîyay bî' gera îslah bibê. Ma zanê gore na mehkema 'vîst mîlyon kurdê Tirkîya, pêro potansîyelî sûcî yê' guya hikûmat rewş ra razî nîbîy. Nameyê na mehkema zî vurîna. Îcar tîkêna bi ce-saret bî. Qet dormareyê nameyê nêgê-riyê. Dîrek mehkemeya xo name kerde. Mehkemeya Heremî an zî Mehkemeya Kurdan. Şarê ma zî xo rê, êdî nînan ra çîyo xeyrîn nê pawenê. Ameyê musnayene, nê reçeteyê û nê darûyê êdî pere nêkenê. 'Wa nijadpe-restan rê xeyrîn bo!'

Êdî sedemî pirodayîşî Meclîs hetê kurdan ra rind zanayenê. Gore înan, mesela zaf muhîm bî. Qasî herbî Çar-deran muhîm bî. Qasî Peymanê Qesra Şîrîn muhîm bî. Mehkemeya ke kur-dan dareznena, name vurînayîşî ey muhîmtir çi estbî! Ey bi caardişî ar-mance dewletê, ardî ca.

Ehmedê BIRA - ÇEWLIG

Karê teknolojiyî ver de vinî beno ra yew zî palan viratîşî o. Ewro semedê ke dewijan mîyan de tenê cila herî, yanê palan yeno xerçkerdîşî ra, hos-teyê ney karî kenêy, ze her bajarî, Çewlîgî de zî çend kesîy tenê mend êy. Hoste Hemdullah Akyol (39) palan û semer virazeno. Ard ziwan ke eger karêna bivîno do dest ney karî ra ve-rado. Çimkî mird nêkeno.

Çewlîgî de palan viratîşî, ze şarîstanê bînan merdîşî ver de keno ke can bido. Çimkî maşîneyî kewtîy dewan û kes bi heran û hestoran bar nêbeno û cayekê ra nêşîne cayeke bîn. Tayn cayan de bi heran û hestoran kar yeno kerdîşî ra, virastoxê palan û semeran Çewlîgî de 2 kesîy mendê. Nînan ra yew zî Hemdullah Akyol o.

Maşîneyî tayn bîy

Akyol ard ziwan ke, pîyê xo ra no karî mûsayo û heta ewro resnayo, wina dewam kerd: "Verî karê ma zaf weş bi. Maşîneyî tayn bîy. Rayîr nê-şîyê zaf dewan, ney semedî ra zî mer-dîmî, bi heran û hestoran şîyê cayê ke waştê bişêrê. No zî karê ma weş kerd-

nêy. Ema ewro teknoloji ma têk berd."

Teknoloji karê ma têk berd

Akyolî ard vîr ke, karê ke teknoloji nêşopno, o kar mireno, wina berde-wam kerd: "Dema ma de ma teknolo-jîya herî peynî bîy. Ema ewro ma bîyê ya herî peynî û vinî bîyê. Na gam ma bîzor pîzê xo mird kenêy." Akyolî ard ziwan ke semedê ke no kar ey mird nêkeno, xo rê karêke bînî geyereno. Eger karêke bivîno, do ney karî ra

dest bibirno.

Çîyê sîsî virazeno

Akyol wina dewam kerd: "Na gam karê ma yê semerviratîşî, ma mird nêkeno. Ney semedî ra zî min dest bi viratîşê çîyê sîsî kerdo. Çîyo ke ez virazena, ey zî teknoloji ver de, canê xo dayo an zî dano. Armanca min o yo ke, belkî kar nêvînî û ez milê xo bidî çîy sîsî ser ke, min wey bi-kero. Na game palanêke 150 TL ra,

semer zî 200 TL ra ma roşenê. Eger waştîş bibo rojê de 2 hebîy yenê viratîş. Ema kar çîn o, hewteyê de 2-3 heb waştîşî encax yenê. No zî ma wey nê-keno mesrêfê ma zî esto."

Akyolî wina qedîna: "Ewro ra pey ez o giraney bidî çîy sîsî ser. Çimkî alaqeya şarî ney ra dest pê kerdo. Ney çîyan mîyan de kulav, heqîbe, tewre, palan û simerê qijkekine estêy. Bêro de tewrê ney çîyan belkî zêd bikerî ke, wa karê ma nêmiro û ma wayirê çand û kulturê vinîbîyayî payra bidê vindar-nayîş."

Palan viratîşî candayîşî ver de yo

Dildarê kurdan ra Osman Sebrî

Dewaya kurdîtey wazenê zengîn bi, wazenê feqîr bi qabê Sebrîyî ferq nêkerdnê. Çimkî o malbata ke zengîn ra bi, ema yey deqa zî dawa xo ra apeya nêageyra, her tim şopdar bi

■ Açarnayîş: AVER PAYÎZ

Osman Sebrî, di serra 1905'î de dewa Narincêye de hameyo dinyaye. Narincêş, girêdayeya qezaya Kolike (Kahta) ya Semsûrî (Adiyamanî) ya, Pîyê ey Sebrî Axa, Pîlê eşîra Mirdêsiyan bi. Eşîra înan wayîrê zafdeyan bi. Pîyê Osman Sebrîyî hema o desserî bi şî rehmet. Badê mergê pîyê ey; datê ey Şikrî, Osman Sebrîyî rê wayîr vejyeno, ey dano wendişî.

Ruştîyeyî ra pey, îmkanê ey nêbeno ke biwano û fek wendişî ra veradano. Di serewedartişê Şex. Seîdî de o û datê xo pa bi eşîra xo peştî danê serewedartişî. Çi heyf ke, serewedartiş ser nêkeweno her di datê ey, Amedî de yenê leqnayîş. O zî mehkema beno û pey ra hepisxaneyê Denizlîyî de hîrê serrî maneno. Badê ke yeno veradayîş ageyreno welatî. La demêko kilmî de reyna yeno tepîştîş û ey şawenê Meletîye. Tîya de keysê xo yê remayîşî vînenê û şino binxete.

Binxete de dest bi siyasetî keno û beno endamê rêxistina Xoybûnî. Di serrî mîyanê na rêxistine de maneno û kar û xebate keno. Wexto ke serewedartişê Agirîye dest pêkeno, o reyna agêreno bakûrê welatî û dekweno şerî mîyan. Wexto ke, agêreno binxete dewleta Fransa, ey sirgûnê Madagaskarî kena û ey demêke uca de maneno. Osman Sebrî di serra 1957'î de Suriye de bihetkarîya tay embazanê xo yê welatperweran Partîya Demokrate ya Kurdistanî awan keno û beno serekê aye.

Demê rayberîyê Mîr Celadet Bedirxanî de kovara Haware û Ronahîye yena weşanayîş. Osman Sebrî beno nûştexê înan. Heya keyê kovarî yenê padayîş înan de nûştayanê xo weşaneno. Ziwan, folklor, şîr wêje (edebiyat) yê kurdî ser o xebatê ercîyayan keno. Di serra 1993'î de, dinyaya xo bedelnenê. Gorê ey, binxete (Suriye) dewa Berkevîrê de ya. Berkevîrê nîzdîyê şaristanê Tirbasipî ya.

Osman Sebrî Çikas ke pîlê eşîre bi zî, hetê welatparêzî û rewşenbîrî de zaf aver kewtebi. Semedê azadîya şarê xo, heya mergî, xebitîya. Semedê xebata siyasî ra diyes ray ame tepîştîş. Cuyê xo bihesreta welatê xo û azadîya şarê xo vîyarna. Osman Sebrîyî dişmanan de tena ney; zilmê axayan, beg û şexan de zî mucadele kerd. Hetkarîya belengaz, dewij, rênçber û bêwayîran kerd.

Ey zaf eserî zî dayî. Nameyê tay eseranê ey nêyî:

Dîwanê şîran "Apo"

Dîwanê şîran "Bahoz"

Ziwan û gramerê kurdî ser o ki tabê cigêrayîşî

Elîfbaya kurdî,
Çar şano
Hevalê Çak

Embaziya heran

Vanê rojêke yew bazirgan, yew her û deveyî mîyanê karwanê xo ra veceno verra dano çolî. Deve pîr û her zî nêweş bi, kar bi înan nêbiyêne. Deveyî wexto ke xo azad dîy verê xo da zozanan (ware) û rayîr kewt. Her cira persa:

-Ti kam cayî ra şinî mam (dat) deve?

-Ez şina zozanan, ey cayî de awa honike û çereyo zaf esto.

-Ma ti mi zî xo reyde nêbenî?

-Ney, embaziya heran seredej a.

-Ma heya nika pîya nêbî!

-Ey çax ma destê bazirganî de bî, la ewro ma bisereyê xo yê. Ehmeqî ya to ya şenîkê zî, eşkena ma newera bi-çarno binê baran.

-Ez sond wanena, ez do ehmeqîye nêkera, ma ti na ray se vanî?

-Ti eşkenî sond biwanî la ti qet nê-eşkenî herîya xo ra dûrî bikewî.

Badê sond û lavayîyan deveyî qîmê xo embaziya ey ard û her xo reyde berd. La bi şertê bêhayîya deveyî çik nêkero bitaybetî zî zirriyey ra nêveçîyo.

Di minge pîya mendê, zozan weş, awe honik û çere zaf bi. Deve şehtîya xo ra, her zî nêweşîye ra xelesîya, herdi zî zaf xurt bî. Rojêk zirriya herî ameye, deveyî ra vat:

-Mam deve! Beno di mengî, ez nê-zirraya ewro zirriya mi yena, ganî ez vengêk bizirra.

-Hero ehmeqîye me ke zirriya to, cayê ma nişan dana. Gama ke dewijîy vengê to bieşnawî ko bêrî ma berî

rayna dekerê binê baran.

La her nêeşka xo bitepişo, zirra û zirriya ey fekê ey ranêbiryaye. Vengê ey o xurt resa heme hetê koyî.

Dewijêk vengê zirriya herî eşna-wite, hame wirdî day xo ver berdî. Herî hin de ke vezd girê dabi lez betelya, nêeşka rayîrîra şero. Dewijî, deve çok fina erd û her wegîrna paşta ey. Hema newe deveyî herîra vat:

-Hero! Min zanayêne embaziya heran seredej o, la to ez bisond û lavayan xapênaya. Ez zî wazena enkey bida lotikan (lotikan bierza).

Herî zanayêne peynîya lotikan çi ya, bi lavayî vatêne:

-Qayê homayî mam deve, ti lotikan nêerzî ez ko bikewa.

-Ma qey ê lavayê to nêbîkeye yê min xerepnayî û ez açarnaya binê baran. Deveyî da lotikan (lotikê eşî), her kewt linga ey şikya. Dewijî her caverda semedê vergan, deve berd eşt binê barî, o zî bi, karê embaziya heran.

Embaziya şer û verg û lûyî

Vanê rayanra yew ray, Şer û verg û lûyî bîyî embaz. Yew roj şerî da pezi mîyan kutik û şiwane remayî, şerî dimê şinî kiştî, vergîra vat;

-Bê goştê wirdi pezan di mabênê ma heme hîrêne de bare bikere.

Vergî her di sereyî pa bizerrî û gulçikan dayî şerî ver, kale kî dayî lûyî û goştê nermî heme dayî xo ver. Şerî, semedo ke qîmê xo nêbar kerdi şinê ardbi, zaf cigirya. Pencêk da sereye vergî ro û sereyê ey pelexna. Diverê şerî de sereyê ey kewterd û boça ey bîfîk û wişke.

Badê lûyî ra vat;

-Ti bênê goştî ma bênê min û xo de bar bikere.

Lûyî semedo ke mergê vergî xo çiman ver de dî, bizanayêne zerrîya şerî, senê hawa weş bena. Bilezkanî heme goştê nermî bi sere û zereyî ardî dayî şerî ver û roqleyî xorê verdayî.

Şer cira persa û vat;

-Birayo lûyî! Ti noaqil û zanayîşî kam cademûsayî?

Lûyen gîştaxo dergê laşê vergî kerd û vat;

-Na boça wişke û tîkera.

Hema şer bi zerî ra hewa û vat;

-Aseno ke to zaf ra yan pîlan de embaziye kerda, havilê embaziya to minrêbena.

Çime: Hevalê Çak-Osman Sebrî

Konferans reng da Çewlîgî

Şarê kurd semedo ke konferans Çewlîgî de ameyo viraştîş zaf kêfweş ê. Lazimo her merdim hina zêd xeyret biko ke ziwan aver bişîro. Hetta ziwan aver nêbo, azadî zî do zaf erey bêro

Ehmedê BIRA - AMED

Bi Serekê partîya BDPyî Halît Yurtseverî de nixnayışê Konferansa Kirmackî ya yewine ser ro qisey kerdêy. Yurtseverî ard ziwan ke no konferan qabê ke Çewlîgî de viraz-yayo zaf kêfweş biyo û na konferans di warê zarawaya kurdî kirmackî û bîrdozeyî de qabê Çewlîgîjan û heme kurdan gameke weş û muhîm o.

► Konferansî çiçî da Çewlîgî?

Sere de ez spasîyê xo qabê meymanêy ke amey beşdarê konferansî biy kenî. Apeya zî TZPKurdî ra kenî. Konferansa ke Çewlîgî de ameyo viraştîş raya sifteyino ke tarîxî de çîyeke wina bî ra zaf muhîm o. Yanê ma şikyenê bi dilweşey vajê ke beşdaroxê konferansî û kesêy ke keda înan tede ravêrayo hemeyan înzeya xo eşt binê biyayîşêke tarîxî.

Çewlîgî biney konferansî do rewşa qedara xo bibedilno. Eger tekey kemaney ma biy, wa meymannîy weş bivînê.

► Polîtîka dewletî ya ziwani ser o ra şima çiçî vanê?

Polîtîka dewletî ewro wazeno ke Çewlîgî de kirmackî ze ziwane ke bîni bidê mojnayîş û kurdan verado jûbinan ke înan perçe bikero yo. No konferans do qabê ke kurdî bîbo ziwane ke fermî û çîyayîşê ke hikümet keno ma mîyan ra bersive ke yo.

Ewro vajîyeno ke wa ziwane ma bîbo dibistanan de bîbo ziwaneke vejînayene. Ma qay ma ziwaneke bîyanî mûsenê? Nê. Çîyeke ez zani merdim ziwane ke bîyanî weçînenê. Ma bi ziwane kurdî wazenê dibistanan de ders bêro dayene û ziwane bîbo fermî. Heta ke ziwane nêbo fermî kurdîy bi çalakîyan bersiva heme çîyan bido û konferansê wina-yine vîrazê ke heta mafê xo genêy.

► Gelo polîtîka dewletî şikya?

No konferans gameke sifteyîn bi. Beno ke polîtîka dewletî rayê de têk meşêro ema no yeno zaniş ke polîtîka dewletî pey ney konferansî şikya. Şarê çewlîgîjî û kirmackê bîni do xo daha weş bişinanê û bidê şinasnayîş. Çimkî heta ney gamî axa ma semedê polîtîkayan nîyameyo awdayene. Ma raya sifteyîne aw da. Ma zanê ke toximê bêro awdayene

Halît Yurtsever kam o?

do kuwe bîbo û polîtîkayê germarine vinî bikero.

► Çewlîgî de tabelayê ke nameyê înan bi kurdî yê zaf tayn êy. Şima deheqê ney de xebat dayo destpêkerdiş?

Ma bi serrano ke kombîyayîşê xo, mîtingan û pêvînayîşanê xo de ma zaf rayan meseleya nuştîşê tabelayan ard ziwan. Ema ma şikyenê bivajê ke zaf zaf tayn êy. Lazimo ke çewlîgîjîy ney mijarî sero bi hîsî zaf bifikirîyê. Lazimo ke ma xo layiqê Şêx Seîdî bivînê ke wa qirkerdişîy daha nêbêy. Ma semedê pêşengêy kurdewar ey ke bi ney; Mustafa Karasû, Xeyrî, İnce Durşûn, Gurbettelî Ersozî bikerê.

Ma bi serrano ke kombîyayîşê xo, mîtingan û pêvînayîşanê xo de ma zaf rayan meseleya nuştîşê tabelayan ard ziwan. Ema ma şikyenê bivajê ke zaf zaf tayn êy. Lazimo ke çewlîgîjîy ney mijarî sero bi hîsî zaf bifikirîyê. Lazimo ke ma xo layiqê Şêx Seîdî bivînê ke wa qirkerdişîy daha nêbêy. Ma semedê pêşengêy kurdewar ey ke bi ney; Mustafa Karasû, Xeyrî, İnce Durşûn, Gurbettelî Ersozî bikerê.

► Konferansî de çiçîy vejyay ver?

Konferansî de giraney polîtîka dewletî û problemey ke kirmackî de estêy vejya ver. Ma çorde qala polîtîkay kerd. Ya bîni zî gramera kirmackî sero niqaşîy biy. No zaf weş min şî. Çimkî heta ke problem meyrê niqaşkerdiş, hal nêbenê. Hetê bîni de qabê ke problem daha hêsan hal bîbo şarê ma bi kirmackî biwano, binuşo û bidowendiş û boderkediş.

► Herî peynî şima wazenê çiçî

Halît Yurtsever serra 1956 de Azaperte de dewa Dêrebîye de ameyo dinya. Dibistanê serayetî dewî de lîse zî Çewlîgî de wendo. Zanîngeha İzmîrî ya beşa Zanisteya Teknîni, ya bîni zî Mamosteyî zî Çewlîgî wendo. Serra 1980 û ey ra pey 4 rayan ameyo surgunkerdiş bi temami 14 serran surgûn biyo. 7 serr Kanîreşî de mamostetey kerd. Surgunê Sewaz û ca bicê bînan û 5 serran zî Hatay de surgunî de mendo. Rayîrbereya sendikaya Egitimsenî kerd. Diplomasîyî ra zaf zilm vînayo û bi ey dayê ontîş. Zaf rayan ameyo binçimkerdiş. Yurtsever; mamoste, helbestvan û nuştexey kerd û keno. Na gam zî 3 serro ke partiya BDPeyî de serekey keno.

vajê?

Ez herî peynî şikyenî ney vajî. Wa heme welatîjêy ma biwanê û binuşê.

Wendiş û nuştîş çîyeke zaf weş o. Çimkî çîyeke yeno nuştîş tarîx nuşneno û vinî nêbeno. Ema çîyê ke vatişî de manenê vinî benêy. Bi vinî-bîyayîşê xo de çand, huner û nîrxê civatî zî vinî benêy.

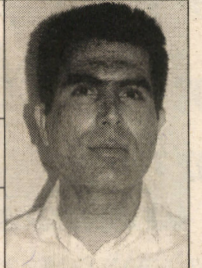
Ney semedî ra ez serede ven dani cerdevanan ke wa ageyrê rayîra raştî sero. Ez mînak bidî. Dewa Gexî semedê ke cerdewaney qebûl nêkerd dew ame xirabekerdiş û vengkerdiş. Gexîjî koç kerdîy. Gexî de hima hima heme kesîy wende bîy û zafêrey zanîngeh qedînay ra îxaneta şarê xo nêkerdiş û cerdewaney qebûl nêkerdiş. Ewro ey koçkerdeyê ema, serfiraz ey û têkoşîna zextanê şarê xo sero danê. Eger azadî bîbo do heme ageyrê dewa xo. Çimkî metro-polande azadî heta cayêke esto.

Na gamî ra pey heme dildarêy xebatkarê kirmackî û kurdewaran ra serkewtişêy girdan wazeni.

Têgeyrayîş

Zerweş Esnaw

Zerwesnesnaw@gmail.com

Konferansa mîladî

Konferansa zarawaya kirmackîye ya yewine, panelana 2 rojan ra pey qedîya û zaf çîyo weş, peynîya xo de ver ra da. Hêviya ma est a ke, inka ra pey zî, na zarawaya ma ser ro zaf xebat biba û zaf konferansî bivîrazî. Na tarîxê konferanse de, ma diyi ke ziwan ser ro alaqaşê est o, her kes wazeno ke na zarawa bêçareyî ra bixelîsiya.

Raya ewil na konferans biya û ma na zarawaye rê mîlad vînenî. Gama ke muhîm a, tarîxî ya.

Çewlîgîjî, organîzekerdişê konferanse ra zaf keyfweş biyî û geleki zî hetkarîya organîzekerdişî ra ked dayî, ay semedî ra, ma înan ra zaf spas kenî. Na konferans, averberdişê û wayîrbîyîşê zarawaya kirmackîye ra ma newe yew destpêkerdiş vînenî û na konferanse, heme tewir talan û helînayîşî ra vana hinî bes o.

Na konferanse de, çîy ame raşte ke, gere ma yewnan ra agahdar û tekildar bibî, ziwane ser ro çî yeno zanayîş gere zîwananî mîyanê xo de biyero barkerdiş û ziwane ser ro timûtîm biyere têhet û problemê ziwane ma, senî çareser beno bi qaydeyan biyero niqaşkerdiş.

Na konferanse de, semedo ke hayane nika zarawaya kirmackîye nêameyo nuştîş tepa mendo û no tepayîşê xo ra senî bixelîsiyo na babet ameya qalkerdiş û nuştîş ganî gramerîk reyde, biyero nuştîş. Waxto ke ziwan gramerîk biyero nuştîş heme hareman de û kureye de kirmancî ciwîyenî nê nuştayan ra fam bikerî û ziwani tengayî ra bifetilnî.

Çiqas mîyanê zarawayanan de tekilî bîbo, hem kemanîyanê xo vînenî hem zî paştî danî yewnan, xo xurt kenî. Na konferanse zî, armanca xo ra xîzmet kerda, kureyî de na zarawaye ra kam xîzmet kerd pêrînan veynda û zaf malûmat ame barkerdiş û mesajo xurt ame dayîş. Na konferansa tarîxî de, ziwane ser ro zaf çîy ame vatiş û zaf çîy ame famkerdiş.

Verê verêkan, na zarawa senî bêwayîrî ra helînayîşî ra bixelîsiyo û senî xo bipawo, hanik na konferans, nê tenganiyan ra yew cewabo baş da, zerrîyê ma asan kerd, venîya ma roşn kerd.

Mele zarawayê ma hemînan zî bibîyî zarawayê perwerdeyî û mekteban de biyerî wendiş. Hêviya ma aye ke waxto kilmî de zarawayê ma mekteban de bicîwîyî û gedeyê ma ziwane xo reyde mekteban de biwanî.

Konferansa zarawaya kirmackîye, gureyê xo ardo ca. Ma nêşkenî lome bikerî. Heme kurdan semedo ke na konferanse biya zaf zerrweş û keyfweş biyî û na konferanse averberdişê kirmackîyî ra gama ke xişn vista.

Çermûge zî ze qezayê Amedî yê bînan cayên zaf kan estêy. Ema zafêrey dewan de ze xirb eysenê. Zafêrey xirbîy koyan sero yê. Nînan ra, herf çiman ver Kela Hesvîran o ke, hewna rayîra ey û tikey desê ey çiman vero yo. Hetê bîni ra zî mizgeftî, tîrbî, kilîsey, xanî, hemamî, kerwanserayî, pîrd û tîlîy (hoyuk). Êwro yênan payan sero yê ra, Mizgefta Girde yo. Verê kilîsa inka keye yeno gumayîş est o. Semedê ke Çermûg zî talankerdişê dijminan ra nasîbê xo grewto zaf çiyî vinî biyê.

ZERWEŞ ESNAW

Çermûge, qezayê şaristanê Amedî ya. Germikan ra namedar na qezayê ma Amedî ra 90 km dûrî ya. Hemî çer hetî ra koyan ra gîrîyaya. Herrê qezeyî, torosê başûrî ra binê başûrî ra dest pêkenî hetê başûrî ra nimz beno. Binê koyê Heykelî ra, awan biya. Nameyê aye verêne Aberna ya.

Nameyê xo ya inkayêne zî germikê (qaplica) namedarê dinyaykiye ra girota. Berzîya behrî ra 710 m, herayîya qezayî 1032 kmkare yo. Nifûsê merkezî 16 hezar û 531, nifûsê dewan 32 hezar û 576 û pêropêser 49 hezar û 107 o. Çar mehlayê aye est î. Yew şaristanek, 2 bûcaxî 76 dewî û nê dewan ra gîrîdaye 38 gomî est î. Qezayî de donemê Begîyê Artûklîyî de gelekî esero tarîxî mendo. Nînan ra; Pîrdê Habûrmanî, Medresaya Çetecî Abdûllah Paşayî û hemamê Çermûge yî.

Qezayê Çermûge de, başûrî de Sêwereg, bakûrî de Çûngûş, rojhîlatî de Erxenî, rojawanî de Royê Feratî ra çaqirnaye ya.

Tarîxê Çermûge

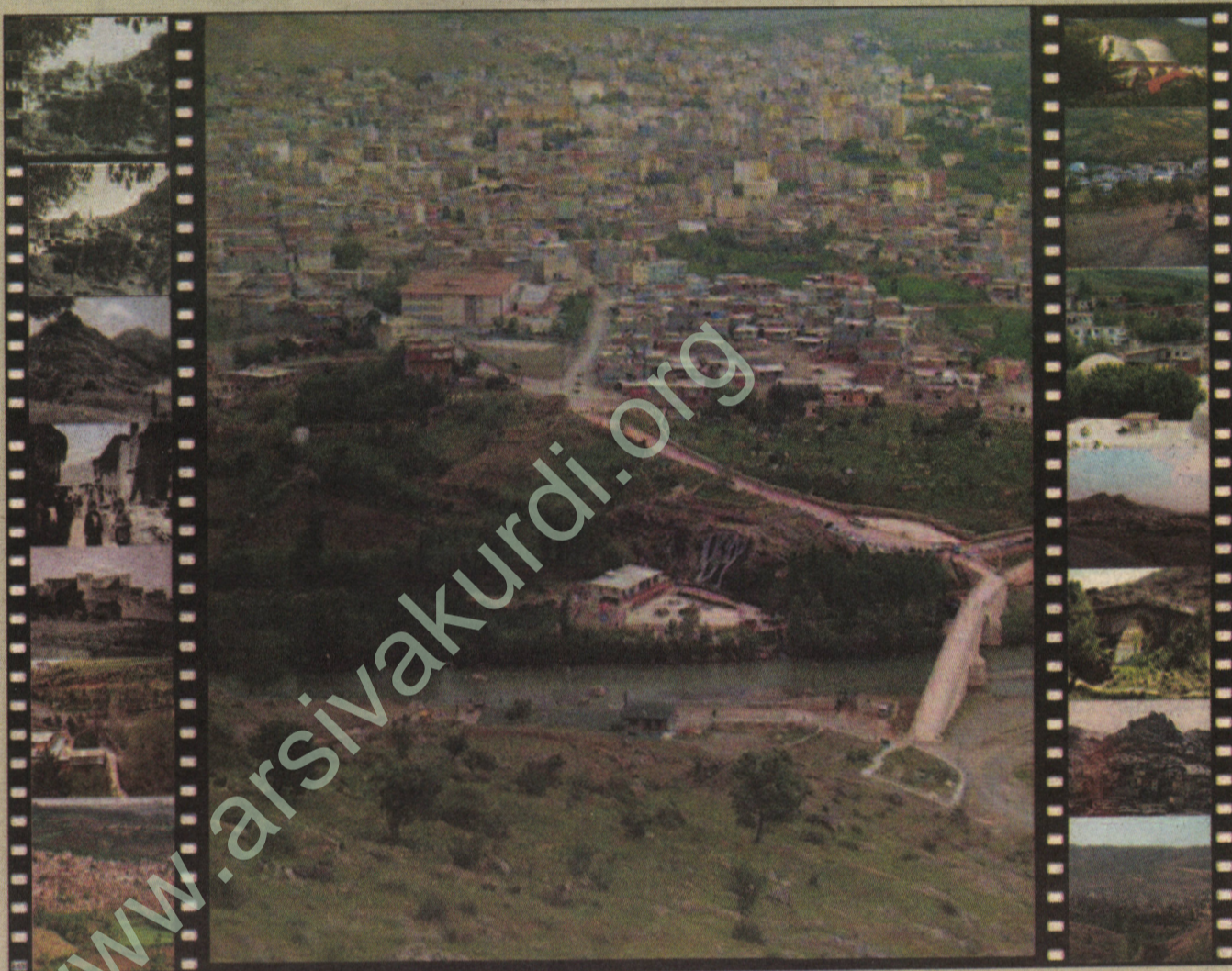
Tarîxê Çermûge zaf nêyeno zanayîş. Key awan biya, senî awan biya nêzaniyeno. Waxto ke Çermûge yena vatiş bi wateya xo awa germin yena famkerdiş. Tarîxê derheqê Çermûge de yena zanayîşî ke, hetê dewleta Artûklîyan ra resena. Dima bindestê Akkoyûnlû û Dewleta Safevîye de menda. Serra 1436'e de destê Împaratora Osmanîyan ra kewta. Serra 1883'e naşt qeza ya.

Veyvan de cilan û kayanê folklorîkî hema zî est î, nê kulturane xo dewam kenî. Debarê çermûgijan, bi taybetî xebatkarane welatê teberî dovîzan erşawenî, karkerê demserrî ke vejîyenî teberê şaristanî, ocaxê mermerî û germika Çermûge ya. Semedo ke wîyte de nifûsê karmendan zaf o, şaristan zaf têgeyrayeya û hetê ekonomîye de gelekî havila înan beno. Werê înan ra tewr muhîme; werê meftûne yo. Heskerdêya tewr girde ya cenîyan aşma adarî de "heskerdneya bizeke" ya.

Mîyanê Çermûge de, 10 mektebê ewîlî, 1 lîseya raşte, 1 lîseya zaf vernameyeyî, 1 lîseya Anatolîyaye, 1 verdibistanî û dibistanê berza meslekî est a.

Nifûsê qezayê Çermûge, kurdan ra biyo. La no qezayî de tirkî zî est î. Hayanê herbê dinyaye ya yewine de zî, armenîyî zî est biyî. Kulturê kurdan hakîm o. Qezayî de kirmanckî yan zî dimilkî yeno qalkerdiş.

Çermûga rindek

Çermûge, koyan mîyan de sey xo limito û xo pawena ke kesîy bêrê aye bivînê. Bi awa germine merdiman weş kena, hemamê aye de tim meymanî estêy û weşbîyîşî ra pey şinê. Cayekê tarîxa ey, zaf kehen a

Çermûge de karê rezî zaf aver şîyo û ma eşkenî vajî, tewr muhîm debarê dewijan karê rezî yo.

Germikê Çermûge

Germikê Îtalîyan ra dima ewnîyayîşê qalîteyî ra dinyaye de diyine ê germikê Çermûge ya. Germikê Çermûge; hewayê wegîrîyayîni, fercê gedeyan, nêweşîya cenîyan û nêweşîya posteyan tedawî kena. Germikî, merkezê Çermûge ra 3 km dûrî yo.

Ameyo etûtkerdişî ke, germayeya germikeyî 48 C û mîyanê germike de, kukurt û radyoaktif est o. Eslê xo teybetî mîyanê xo de îyono bromur û îyodur est o.

Çermûge rê, xusûsiyetê Çermûge dayîşî û tarîxî Çermûge û kam wext awa germine vejîyaya nêyeno zanayîş. Awa germike rewna est bî û germike hina pey virazîyayîşê aye,

ma mîyanê şarî de vatişê efsaneyî ra zanî.

Efsaneyê Germike

Başûrê rojhîlatî yê Anatolîyaye de hikûmdarê qralê Ecemî est bi û zaf rinde yew kênaya ey est bî. Nameyê kênaya ey Melîka Belkis bî. Na kêneke yew roj nêweş kewena û leşa aye de rişî vejîyenî. Hekîmê a wextan, semedê tedawî ra zaf xeyret kenî, la se kenî nêkenî nêweşîya tedawî mumkun nêbeno.

Wext vîyreno, leşa melîka Belkîse de kermî vejîyenî û boyê pîsî yena leşa aye de. A hawa ke boyê pîsan ver kê nêşkanî bidekewî qesrê Melîka Belkîse.

Na rewşe ra qral kênaya xo qesre ra vet û çend pawotoxî zî dayî aye û aye terk kerdî daristanî ra. Melîka Belkîse daristane de geşayîş bi geşayîş cayo ke inka germikî est î,

ameya weyre û raştê awa germine ame.

Semedo ke betilyabî linganê xo dekerd awa germine. Wextîkî ra pey awe ke linganê aye ra ginayî ay cayan de postî ser ro şîyî û vînyaya ke destpêkerdişê weşîye bena û na awa germine de tikîna vindena û sereyê xo şûwena. Yew wextî ra pey weşîya xo ya verêne yena aye.

Pawotoxî ke hetê Melîka Belkîse de yî no xeberê keyfweşenî hema resnenî qralî rê.

Qral zî, semedo eslê nê karî bimûsno, çend hostayan gêno hetê xo ra dano pêro şono weyre. Nameyê inkayênî de "Paşayo Pîl" yeno vatiş, no cayî de virazeno û na germike keno hemame.

Germikê Çermûge di qismî yî. Hemamê Qudretî, çaxê orteyêne de mendo. Hemamê Qesrî zî seserra 16'ine de "Begî" ke nê cayan de ciwîyabî, înan dabi viraştîş.

Semedê germikê Çermûgan ra mîhrîcan yeno viraştîş. Aşma Hezîrane de nameyê Melîka Belkîse ra yeno organîzekerdiş. Semedê tûrîzmî ra, gelekî havila aye est a.